

Anmeldelse: Uddrag: Da verden begyndte

Af Ulrik Federspiel

19 år er gået, siden terrorangrebet mod World Trade Center forandrede international politik for altid. Det Udenrigspolitiske Selskabs formand Ulrik Federspiel har i sin bog *Et diplomatisk liv* givet almenheden et indblik ind i diplomatiets og embedsværkets rolle i udenrigspolitik. Her er et uddrag fra kapitel 8 om hans tid som ambassadør i Washington D.C.

Federspiel, Ulrik:
Et diplomatisk liv
Gyldendal
Business 2020,
608 sider.

På grund af det sene aftenselskab [med fhv. præsident Bush] stod jeg lidt senere op næste morgen. Oven på residen-

sens repræsentative lokaler, spisestue og to stuer, lå vores private lejlighed. Efter morgenmaden var jeg gået derop for at hente min mappe med de papirer, jeg skulle bruge til dagens briefing af Det Udenrigspolitiske Nævns medlemmer.

Nævnet var ankommet aftenen før på en studietur til Washington. De var kl. 8 taget til en briefing i National Defence College, der lå på den anden side af Potomacfloden i Virginia, ikke så langt fra Pentagon. Jeg skulle lige til at slukke for mit fjernsyn for at gå over på ambassaden – i amerikansk stil kørte tv altid hos mig – da speakeren afbrød The Morning Show og sagde: “Der er sket noget.”

Han vidste ikke hvad, men nu blev der stillet om til nyhedsredaktionen. Derpå blev der zoomet ind på Twin Towers i New York, og man så et fly støde ind i det ene tårn kl. ca. 8.45. Herefter sagde speakeren, at det muligvis ikke var et uheld. Jeg stivnede foran tv’et, men ringede så straks over til

Ulrik Federspiel (f. 1943) er formand for Det Udenrigspolitiske Selskabs bestyrelse, tidligere diplomat og erhvervsleder. Han har været departementschef i Statsministeriet, direktør for Udenrigsministeriet og ambassadør i Washington. Fra 2009 til 2017 var Ulrik Federspiel direktør i Haldor Topsøe. Han er uddannet cand.scient.pol. fra Aarhus Universitet.

ambassaden og sagde, at de skulle underrette Stats- og Udenrigsministeriet om at se CNN. Da det næste fly fløj ind i det andet tvillingetårn kl. 9.14, løb jeg nærmest i et spring over i ambassaden.

Mellem ambassadørboligen og ambassaden er der en lille overdækket bro. Når folk, der ikke kendte ambassaden, spurgte mig om, hvor langt jeg havde til arbejde, plejede jeg at svare: "På en dårlig dag 15 sekunder." Den 11. september 2001 tog jeg broen på fem sekunder. Ambassaden oplyste mig om, at alle telefonlinjer til København var afbrudt, så derfor var man gået gennem ambassadens forsvarsafdeling, der havde et særligt kommunikationssystem til København. Vi troede i første omgang, at det var terroristerne, der havde afbrudt alle telefon- og kabelforbindelser, men det viste sig senere, at problemerne skyldtes en overbelastning af nettet.

Dernæst ringede jeg til Christina Markus Lassen, der var den ambassadesekretær, der ledsagede de danske nævnsmedlemmer. Mens jeg talte med hende, så jeg på tv et tredje fly flyve ind i det amerikanske forsvarsministerium, Pentagon. Jeg bad hende bringe nævnsmedlemmerne tilbage til ambassaden, men det havde jeg ikke behøvet. Deres næste møde skulle foregå i State Department kl. 10, og da de ankom kort før 10, stod ministeriets mange tusinde medarbejdere ude på vejen foran, og Christina Lassen fik at vide, at deres møde var aflyst.

Kort efter ringede Birgitte. Hun var på vej ud af Washington til Maryland. Hun havde på radioen hørt om, hvad der var sket, og spurgte, om hun skul-

le blive i Maryland. Jeg sagde, at det skulle hun ikke. Der var rygter om giftangreb, så hun ville være sikrest på ambassaden, der lå lige ved vicepræsidentens bolig og senator Hillary Clintons nyerhvervede bolig i Washington. Da nævnsmedlemmerne lidt senere ankom i deres bus, var Secret Service og sværtbevæbnet politi med maskinpistoler og maskingeværer allerede mødt talstærkt op foran ambassaden og havde omringet den. Jeg måtte forklare dem, at bussen og dens passagerer ikke var terrorister. Det ville de dog ikke tage for gode varer, så bussen fik ikke lov at køre helt op til ambassaden. Nævnsmedlemmerne måtte gå det sidste stykke.

Den briefing, jeg havde forberedt til Det Udenrigspolitiske Nævn, måtte jeg smide i papirkurven.

[...]

Den 14. september var der mindetjeneste i Washington National Cathedral. Forinden havde præsidenten været i New York og for første gang besøgt ruinerne af Twin Towers. Jeg og nævnsmedlemmerne så på tv, hvorledes præsidenten, iført en vindjakke og uden slips, greb en megafon og begyndte at tale til redningsarbejderne. Da en af dem råbte: "Vi kan ikke høre dig!" svarede præsidenten prompte: "Jeg kan høre jer, resten af verden kan høre jer, og de mennesker, som smadrede disse bygninger, kommer til at høre fra os snart." Det var et stærkt øjeblik, og med disse få improviserede sætninger etablerede Bush sig pludselig som De Forenede Staters populære præsident, og i de følgende dage og måneder blev dette tv-klip spillet igen

og igen. Hvis jeg ikke havde fattet, at noget havde ændret sig radikalt i USA, fik denne mindegudstjeneste i hvert fald gjort det krystalklart for mig. Alle de tidligere præsidenter var til stede sammen med George W. Bush samt hele regeringen, bortset fra vicepræsidenten, som af sikkerhedsmæssige grunde ikke måtte befinde sig i nærheden af præsidenten, hvis et andet angreb opstod. Hele det militære og efterretningsmæssige etablissement var der også og mange andre.

[...]

Michael Mørch opfordrede mig til at komme til New York og tale ikke kun med generalkonsulatets og FN-missionens medarbejdere, men til den danske koloni. Derfor kørte jeg den 17. september til New York tidligt om morgenen. Da overvældende mange – over 1000 vil jeg tro – havde meldt sig til arrangementet, også medlemmer af American Scandinavian Society, fandt det sted i den store balsal på Hotel Plaza, der ligger lige ved Central Park. Fra bilen ringede jeg til Frank Miller og spurgte, om jeg kunne sige, at et sådant terrorangreb ikke ville ske igen. Han svarede: "Jeg ved det ikke. Men sig, at det ikke sker igen. Og hvis det gør, så fyrer de os begge." Herefter lagde han røret på.

Jeg holdt en lang tale om situationen, som jeg ikke tror interesserede mine tilhørere synderligt, men sluttede lidt effektivt af med at sige, at der nu var taget alle mulige forholdsregler, så "en sådan grusom handling al-

drig ville ske igen." Her vågnede tilhørerne op, og jeg gik ned fra talerstolen under stort bifald. Jeg besøgte dernæst generalkonsulatet og FN-missionen og sluttede mit besøg af med at skrive mit navn i New York-borgmester Rudy Giulianis til lejligheden fremlagte kondolencebog på borgmesterkontoret.

Rådhuset ligger ikke langt fra World Trade Center, som jeg blev eskorteret hen til. Her iagttog jeg et minuts stilhed foran ruinerne og lagde en buket blomster på den danske regerings vegne til minde om de mange mennesker, der var omkommet i og ved tårnene. Der gik stadig nogle redningsfolk og gravede i ruinerne, men ellers var alt stille. En skarp kontrast til dengang, jeg besøgte World Trade Center nogle år før, hvor området var et sydende hav af mennesker og biler. I dag er der bygget et nyt Three World Center, og et andet, Two World Center, tegnet af den danske arkitekt Bjarke Ingels, er under opførelse. Under det nye tårn kan man besigtige fundamentene til de gamle Twin Towers og se, hvorledes stålkonstruktionerne som følge af den varme, der opstod, da tårnene brændte, er bøjet sammen, som var de tændstikker. Et evigt minde om det, der skete. Jeg tror ikke nogensinde, at folk glemmer 9/11, jeg selv inklusiv. Den dag i dag kan jeg stadig lukke øjnene og fornemme stilheden, lugten og asken.

○○○

Bragt med tilladelse af Gyldendal Forlag.